

LISTOPAD W DOMU BRETANII

3.11. (środa) g. 18:00 [Online](#)

„Wiedza kontrolowana, czyli o „botanice dla kobiet” w XVIII wieku we Francji - wykład prof. Barbary Łuczak (UAM) z cyklu „Kobiety w historii Francji. Droga do uzyskania pełnych praw”

XVIII wiek jest w Europie okresem znaczącego rozwoju wiedzy o roślinach: mnożą się traktaty na ich temat, powstają towarzystwa naukowe, ogrody botaniczne, zielniki... Obserwacja roślin zajmuje nie tylko specjalistów, ale również całe rzesze amatorów. Wśród nich znajdują się kobiety, które stają się odbiorczyniami bogatego piśmiennictwa dotyczącego tej tematyki. W tekstach tych niektóre elementy wiedzy przyrodniczej zostają przemilczane bądź też zmodyfikowane. Co kobieta w końcu XVIII wieku we Francji powinna wiedzieć o roślinach, a co należy przed nią zataić i dlaczego? Na te pytania postaramy się odpowiedzieć podczas wykładu.

Barbara Łuczak pracuje w Instytucie Filologii Romańskiej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Jest autorką prac dotyczących XX-wiecznej prozy katalońskojęzycznej, problematyki przestrzeni w literaturze i związków literatury z naukami przyrodniczymi w okresie oświecenia, a także przekładów literatury katalońskiej na język polski.

Posłuchaj nagrania wykładu (dostępne do 11.11.2021)

8.11. (poniedziałek) g. 18:00 [Online](#) - [Zoom](#) / [Facebook](#)

„Inskrypcje na nagrobkach polskich na paryskich cmentarzach” – wykład Hanny Zaworonko z cyklu „Paryż. Spotkania z historią najśłynniejszego miasta świata”

Na wielu polskich nagrobkach znajdujących się na cmentarzach paryskich znajdują się inskrypcje w języku polskim lub francuskim albo też w obu językach, o charakterze prywatnym lub patriotycznym, które mają przyciągnąć uwagę przechodniów, także Francuzów i poinformować ich o dokonaniach zmarłej lub zmarłego, których czyny uznawano często za bohaterskie i chciano zachować o nich pamięć. Wykład przedstawi liczne nagrobki sfotografowane przez Hannę Zaworonko z ich często wzruszającymi próbami zwrócenia uwagi na zmarłych Polaków pochowanych na francuskiej ziemi.

Hanna Zaworonko-Olejniczak, mieszkająca od ponad 35 lat w Paryżu fotografka, dokumentalistka, autorka m. in. albumu "Groby Polskie na cmentarzach paryskich" a także działaczka emigracyjna, propagatorka historii i kultury polskiej we Francji, zabierze nas na spacer po dwóch najbardziej znanych paryskich cmentarzach, gdzie są pochowani Polacy oraz wiele ważnych postaci historycznych.

INFORMACJE TECHNICZNE O NASZYCH WYKŁADACH ONLINE

17.11. (środa) g. 18:00 Dom Bretanii

„Globalne i lokalne w nazwach poznańskich ulic” – wykład prof. Magdaleny Graf (UAM) w ramach Dni Bretanii poświęconych nazewnictwu ulic

Tematyka wykładu skoncentrowana będzie wokół jednego z aspektów nazewnictwa miejskiego. Na przykładzie dawnych i nowych nazw poznańskich ulic postaramy się odpowiedzieć na pytanie, w jakim stopniu odzwierciedlają one tendencje obserwowane w innych polskich miastach, a na ile można w nich dostrzec lokalność (poznańskość) związaną z wydarzeniami historycznymi, znanymi postaciami czy gwarą miejską.

dr hab. prof. UAM Magdalena Graf - poznanianka, absolwentka, a obecnie pracowniczka naukowa poznańskiej polonistyki. Kieruje [Zakładem Gramatyki Współczesnego Języka Polskiego i Onomastyki](#). I właśnie onomastyka jest jej nauką pasją – nazwom własnym, także miejskim, poświęciła wiele publikacji. Jest m.in. współautorką pracy *Nazewnictwo Geograficzne Poznania. Zbiór studiów*, powstałej w zespole kierowanym przez Profesora Zygmunta Zagórskiego, współredaktorką tomu *Miasto w perspektywie onomastyki i historii*, współautorką *Słownika nazwisk mieszkańców Poznania w XVI-XVIII wieku* oraz autorką artykułów na temat poznańskiej urbanonimii. Pod jej opieką naukową powstała praca doktorska dr Marty Nowak poświęcona onimicznemu obrazowi miasta utrwalonego w poznańskich kryminałach. W latach 2017-2021 była członkiem Komisji Nazw Miejscowości i Obiektów Fizjograficznych przy MSWiA.

24.11. (środa) g. 18:00 Online - Zoom / Facebook

„Paryż w ostatnich dekadach *ancien régime'u* widziany oczami polskich podróżników” – wykład dr Aleksandry Janiszewskiej z cyklu „Paryż. Spotkania z historią najświetniejszego miasta świata”

Zapraszamy na spacer po XVIII-wiecznym Paryżu, po którym przewodnikami będą przebywający wówczas w tym mieście Polacy. Jakie miejsca odwiedzała Teofila Morawska, siostra słynnego Karola Radziwiłła „Panie Kochanku”, co w Paryżu fascynowało księdza Franciszka Ksawerego Bohusza, a na co narzekał Feliks Oraczewski, wysłannik króla Stanisława Augusta? Sprawdźmy czy Polacy poruszali się po mieście tymi samymi turystycznymi ścieżkami co inni obcokrajowcy i co w ostatnich latach przed rewolucją było w Paryżu nowe i zachwycające. I w końcu zadamy sobie pytanie – jak Polacy odbierali Paryż i jak się w nim czuli?

dr Aleksandra Janiszewska – historyczka sztuki, redaktorka, członkini Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym, autorka książki „Tego roku w Paryżu. Korespondencja króla Stanisława Augusta z Feliksem Oraczewskim, 1782–1784”. W swojej (nieopublikowanej jeszcze) pracy doktorskiej zajęła się tematem podróży Polaków do Francji w epoce stanisławowskiej.

Rezydencja artystyczna Annie Ebrel (Bretania) i Moniki Kuś (Poznań) w ramach projektu „Bretońskie i polskie śpiewy kobiece. Tak odległe, a tak bliskie”

fot. Gwenael Saliou

Spotkanie przed kilku laty w Poznaniu Annie Ebrel, charyzmatycznej śpiewaczki bretońskiej z poznańską śpiewaczką i skrzypaczką Moniką Kuś zainspirowało artystki do stworzenia przestrzeni dla spotkania ich rodzimych tradycji śpiewu – bretońskiej i polskiej, dwóch odrębnych muzycznych światów, oraz do szukania wspólnych wątków w bretońskich i polskich pieśniach śpiewanych przez kobiety i o kobietach. Okazuje się, że te z pozoru odległe tradycje śpiewacze i muzyczne spotykają się na wielu gruntach: społecznym, obrzędowym, tematycznym... Polskie kołysanki, weselne pieśni obrzędowe, pieśni miłosne, ballady, przyśpiewki będą dialogować z bretońskimi kołysankami, *gwerzami* („lamentami”) czy pieśniami obrzędowymi a nawet tanecznymi. Annie Ebrel i Monika Kuś to śpiewaczki obdarzone wyrazistymi głosami, ich śpiew dąży do wyrażenia prostoty i wewnętrznej siły bliskiej wiejskiej manierze śpiewaczej a jednocześnie pełen jest subtelności.

Efekt pracy śpiewaczek nad poszukiwaniem wspólnych elementów w pieśniach polskich i bretońskich podczas rezydencji artystycznej w Poznaniu zostanie

zaprezentowany na kameralnym **koncercie 27 listopada o g.18.00**, który będzie można obejrzeć online (tylko na żywo) na [stronie Domu Bretanii na Facebooku](#).

Annie Ebrel (Bretania) śpiewaczka bretońskojęzyczna. Współpracowała z wieloma wybitnymi muzykami, m.in. włoskim kontrabasistą Ricardo del Fra, czy z takimi bretońskimi artystami jak Jacky Molard, Erik Marchand, Nolùen Le Buhé, Marthe Vassallo, Jacques Pellen, Jean-Luc Thomas, duo Hamon-Martin czy Ronan Pellen. Jej ostatni projekt pt. „Lellig” podąża śladami bretońskiej poetki ludowej Anjeli Duval. Była gościem Domu Bretanii w Poznaniu w latach 1999 i 2019. Podczas swojego drugiego koncertu w naszym mieście wystąpiła z zespołem Compagne Rassegna z Marsylii.

Monika Kuś (Poznań) - z urodzenia makowianka, zbiera i wykonuje tradycyjne pieśni polskie. Od dekady współpracuje z Domem Tańca Poznań. Stworzyła kobiece zespoły Wolne Obroty i Sad Gra wykonujące muzykę ziemi łowickiej, współtworzyła kolektyw Przodki zajmujący się muzyką wschodniego pogranicza Wielkopolski. W przeszłości śpiewała w duecie z Grażyną Olszaniec pieśni bretońskie w tradycyjnej technice śpiewu naprzemiennego *kan ha diskan*.

fot. Katarzyna Goździewska - Emocjonalna

29.10-30.11.2021 – Dom Bretanii

Yvon Boëlle – Wystawa fotografii „Drogi św. Jakuba we Francji i w Hiszpanii”

Yvon Boëlle urodził się w 1951 roku w Saint-Malo w Bretanii, w rodzinie fotografów. Jego dziadek był fotografem w Breście na początku XX wieku. To na jego starym sprzęcie Yvon uczył się sztuki fotografowania i pracy w pracowni fotograficznej. Przez kilka lat pracował w laboratorium Central Color w Paryżu, gdzie miał okazję spotkać Jacques’a-Henri Lartigue’a, Helmuta Newtona,

Sarę Moon oraz inne legendy fotografii i pod ich okiem wykonywać powiększenia zdjęć ich autorstwa na potrzeby prestiżowych wystaw w Paryżu.

Po powrocie do Bretanii zaczął pracować przede wszystkim w terenie, w tym na drogach św. Jakuba. 4-tomowa edycja zdjęć Boëlle’a ze Szlaku św. Jakuba wydana przez Ouest-France sprzedała się w 350 tysiącach egzemplarzy.

Wystawa czynna: pon.- czw.: 12-18, pt.: 10-17. Wstęp wolny.

Wystawa w ramach XIII Festiwalu Kultur Europy – Hiszpańska Galicja

**29.10-12.11.2021 – Wolny
Dziedziniec Urzędu Miasta
Plac Kolegiacki**

Yvon Boëlle – wystawa fotografii „Wędrowcy Drogi św. Jakuba”

W ciągu piętnastu lat, w latach 1996-2010, francuski fotograf Yvon Boëlle podążał francuskimi i hiszpańskimi drogami św. Jakuba. Powstało wiele tysięcy fotografii, które były prezentowane w licznych książkach i publikacjach we Francji

i za granicą. Na potrzebę wystawy w Poznaniu fotograf dokonał wyboru zdjęć pokazujących pielgrzymów zanurzonych w różnorodnym pejzażu dróg prowadzących do Santiago de Compostela.

Wystawa w ramach XIII Festiwalu Kultur Europy – Hiszpańska Galicja